

163 § **Talousarvioraami 2027**
Julkinen

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan/kaupungin ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Someron kaupungin taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät

Someron kaupungin viime vuosien tilinpäätökset ovat olleet ylijäämäisiä lukuunottamatta vuoden 2025 tilinpäätöstä, joka oli n. 5,6 milj. euroa alijäämäinen.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen toimintakulut olivat n. 29,3 milj. euroa. Tilinpäätöksessä henkilöstökulut olivat n. 0,1 milj. euroa arvioitua pienemmät. Toimintatuottojen toteutuma oli n 8,0 milj. euroa. Verotulot alittivat arvion n. 0,2 milj. euroa ja valtionosuudet ylittivät arvion n. 3 500 eurolla. Vuosikatteeksi muodostui n. 4 milj. euroa.

Kuluvan vuoden talousarvion tammi-huhtikuun toteutuman (4 kk) perusteella toimintakulut ovat toteutuneet 33,4 % ja toimintatuotot 32,6 %. Verotulojen toteuma on 32,5 % talousarviosta. Verotulot ovat toteutuneet seuraavasti: tuloverot 35,5 %, yhteisöverot 46,8 % ja kiinteistöverot 3,8 %. Valtionosuuksien toteutuma on 32,4 %.

Tulevina vuosina kuluja kasvattavat mm. kunta-alan tulevat palkankorotukset ja huono työllisyystilanne. Sotekiinteistöjen yhtiöittäminen tulee vaikuttamaan sekä kuntien taseeseen, että tuloslaskelman tuottoihin ja kuluihin.

Tulevan syksyn aikana talousarviota valmistellaan ja käsitellään toimialoittein

johtoryhmässä ja lautakunnissa elokuusta alkaen. Toimielinten talousarvioehdotukset pyydetään 30.9.2026 mennessä. Syys-lokakuussa 2026 pidetään valtuustoseminaari ja tämän jälkeen ensimmäinen varsinainen käsittely kaupunginhallituksessa. Tavoitteena on, että valtuusto hyväksyy talousarvion jo marraskuussa, mutta viimeistään joulukuussa 2026 kaupunginhallituksen esityksen pohjalta.

Kiinteistöjen ja osakehuoneistojen yhtiöittämisen kustannusvaikutukset on huomioitu talousarvioraamissa. Yhtiöittämisen arvioidaan heikentävän toimintakatetta arviolta 1,5 miljoonaa. Negatiivista tulosvaikutusta vähentävät lisääntyvät maanvuokratulot ja kiinteistöverotulot. Leivonpesän nykyisen päiväkodin purkaminen on huomioitu raamissa.

Näiden toimialakohtaisten muutosten lisäksi talousarvioraamin laskelmissa on arvioitu ostojen korotusvara (edellyttää toimintojen sopeuttamista/karsimista, koska inflaatio on em. kasvuprosenttia suurempi):

- palvelujen ostojen kasvavan +1,0 %,
- aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kasvavan +1,0 %.

Vuoden 2027 palkkojen osalta raamissa on laskettu palkkaratkaisun vaikutus +1 % korotus.

Palkkojen sivukulut on laskettu Kevan julkaiseman Kuntatyönantajan vakuutusmaksujen ennusteen ja Someron kaupungin kuntakohtaisen maksuennusteen mukaisesti. Ennusteen mukaisesti kuntatyönantajan maksut ovat keskimäärin vuoden 2026 tasolla. Syksyllä, kun kuntakohtaiset sivukuluprosentit tarkentuvat, ne huomioidaan varsinaisessa talousarvioesityksessä.

Kunnallisverot ja valtionosuudet ovat suurimmat talousarvioon vaikuttavat tuloerät. Talousarvion laadintaperusteissa vuoden 2027 kunnallisveroprosentti on edelleen sama, kuin vuonna 2026 eli 8,5 %. Talousarvion verotuloennuste on tehty Kuntaliiton toukokuussa 2026 päivittämän kuntakohtaisen veroennusteen mukaisesti.

Talousarvion valtionosuusennusteessa on otettu huomioon Kuntaliiton huhtikuussa 2026 julkaisemat kuntakohtaiset ennakkolliset valtionosuuslaskelmat.

Verotulo- ja valtionosuusennusteet päivittyvät syksyn kuluessa ja muutokset huomioidaan varsinaisessa talousarvioesityksessä.

Talousarvion poistot vuodelle 2027 on arvioitu kirjanpidon poistolaskemien

mukaisesti.

Sisäiset erät ja investoinnit huomioidaan talousarviossa lautakuntavaiheesta alkaen.

Vuoden 2027 talousarvion ulkoinen raamiesitys koko kaupungin ja lautakuntien osalta on esitetty seuraavassa taulukossa (taulukossa kulujen väheneminen näkyy positiivisena prosenttimuutoksena):

Toimielin	TP2025	TA2026	TA2027 RAAMI	Muutos %
Keskusvaalilautakunta				
Tuotot	10 015	0	5 000	0 %
Kulut	22 270	0	11 350	0 %
Netto	- 12 255	0	- 6 150	0 %
Tarkastuslautakunta				
Tuotot	0	0	0	0
Kulut	0	24 200	24 500	- 1,24 %
Netto	- 20 887	- 24 200	- 24 500	- 1,24 %
Kaupunginhallitus				
Tuotot	1 715 688	1 151 000	766 000	- 33,45 %
Kulut	4 715 009	4 640 900	4 512 100	2,85 %
Netto	- 2 999 321	- 3 489 900	- 3 746 100	- 7,34 %
Sivistyslautakunta				
Tuotot	2 214 148	2 209 600	2 324 000	1,88 %

Kulut	15 808 208	16 295 200	15 993 900	1,85 %
Netto	- 13 594 060	- 14 085 600	- 13 669 900	2,95 %
Tekninen lautakunta				
Tuotot	4 003 724	2 557 100	681 100	- 73,36 %
Kulut	7 911 183	7 729 100	6 352 800	17,68 %
Netto	- 3 907 459	- 5 172 000	- 5 681 700	- 9,85 %
Ympäristölautakunta				
Tuotot	56 548	61 300	62 500	1,06 %
Kulut	860 602	1 144 900	883 600	29,57 %
Netto	- 804 054	- 1 083 600	- 821 100	24,22 %
YHTEENSÄ				
Tuotot	8 000 123	5 979 000	3 838 600	- 35,80 %
Kulut	29 317 272	29 834 300	27 788 250	6,86 %
Toimintakate	- 21 338 036	- 23 855 300	- 23 949 450	- 0,39 %
Verotulot	16 883 564	18 232 000	18 334 000	0,56 %
Valtionosuudet	9 529 817	8 077 256	8 098 675	0,27 %
Rahoituserät	- 1 041 822	- 402 400	- 420 000	- 4,37 %
Vuosikate	4 033 523	2 051 556	2 063 225	- 49,14 %
Poistot	6 449 766	3 127 800	2 700 000	13,68 %
Satunnaiset erät	3 192 111	0	0	100 %
Tilikauden tulos	-5 608 354	-1 076 244	-636 775	-40,83 %

Liitteenä on talousarvion laadintaohje lautakunnille.

Valmistelija Talouspäällikkö

Kaupunginjohtajan ehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteen mukaisen talousarvioraamin vuoden 2027 talousarvion valmistelun pohjaksi.

Asian käsittely

Martina Ramsay ehdotti, että vuonna 2027 tavoitellaan nollatulosta. Jaakko Salo kannatti Martina Ramsayn ehdotusta.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, teki puheenjohtaja seuraavanlaisen äänestysesityksen. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Martina Ramsayn kannatettua esitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: kuusi (6) JAA-ääntä, kaksi (2) EI-ääntä ja yksi (1) poissa. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen hyväksytyksi äänin 6-2.

Päätös Hyväksyttiin pohjaehdotus.

Liitteet Talousarvion valmisteluohje v.2027
khal 8.6.2026 § 163 äänestyslista